herpy

GEKKOER

Paroedura bastardi

Paroedura bastardi er en middelsstor, bakkelevende og nattaktiv gekko fra det sørøstlige Madagaskar med kraftige lemmer, et bredt, trekantet hode og tornete knopper på halen. Den kan klatre på trestammer, men biter lett når den blir tatt opp, så den passer best for deg som vil se mer enn håndtere.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Mocquard's Madagascar ground gecko Tidligere navn: *Phyllodactylus bastardi* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-15 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**6-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Halvørken og tørrskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**50 × 30 × 30 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-28 °C**
Varmeplass	**29-31 °C**
Temperatur, natt	**21-23 °C**
Luftfuktighet	**60-70 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**9-10 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**51-65 dager** ved 29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Paroedura bastardi er en middelsstor gekko med en kroppslengde fra snute til kloakk på omtrent 7 cm. Hodet er trekantet og tydelig bredere enn halsen, og øreåpningen er en loddrett spalte. Ryggen er dekket av forstørrede, kjølede skjell i langsgående rader, og halen har små, tornete knopper som sitter mer regelmessig hos unge dyr enn hos voksne. Bena er kraftige, og tærne har lameller som gjør dem bredere enn resten av tåen.

Kroppen er gyllenbrun med spredte gråaktige flekker og tre lysere tverrbånd. Båndene er tydeligst hos unge dyr, der de kan være hvite med mørk kant, og de blir mer utydelige med alderen. Ungene har dessuten en tegning på hodet som er beskrevet som sommerfugl- eller flaggermusformet, og som blekner med tiden. Det er ingen bånd på tærne.

Arten ble beskrevet i 1900 av François Mocquard som *Phyllodactylus bastardi* etter fem dyr fra Mahafaly og ble flyttet til slekten *Paroedura* i 1974. Typeserien viste seg senere å romme dyr fra minst to ulike linjer, og et ungdyr er nå utpekt som artens navnebærende eksemplar. Det vitenskapelige artsnavnet hedrer Eugène Joseph Bastard, en fransk administrator, naturforsker og paleontolog med interesse for Madagaskars dyreliv.

Taksonomien er innviklet. Lenge ble *P. bastardi* regnet som en vidt utbredt art i det vestlige og sørlige Madagaskar, men DNA-undersøkelser har vist at den dekket flere skjulte arter, blant andre *P. guibeae*, *P. rennerae* og *P. manongavato*. *P. bastardi* i snever forstand finnes bare helt i sørøst. Dyr som selges som *P. bastardi*, kan derfor tilhøre en annen art i samme artskompleks, og det er uklart hvor mange som er riktig bestemt.

Det finnes bare få dokumenterte erfaringer med arten i fangenskap. Størrelsen på 12-15 cm inkludert hale er et anslag ut fra kroppslengden og ut fra den nært beslektede *Paroedura picta*, ikke en målt verdi.

Utbredelse og leveområde

Paroedura bastardi finnes bare på Madagaskar. Eldre angivelser sier at den finnes i det vestlige og sørlige Madagaskar i 40-800 meters høyde, men det dekker hele artskomplekset. Etter oppsplittingen er *P. bastardi* i snever forstand bare kjent fra det ytterste sørøst, blant annet rundt Tolagnaro og ved Berenty, og funn lenger mot vest og nord hører til andre arter.

I Tranoroa lever arten side om side med *P. guibeae*. Kartet viser bare et grovt avgrenset område i sørøst, og registrerte funn utenfor det kan stamme fra de skjulte artene eller fra feilbestemmelser.

> **Naturlig utbredelse:** Madagaskar.

LEVEOMRÅDE

Eldre angivelser for hele artskomplekset nevner tørr skog, kratt og klippeområder. For *P. bastardi* i snever forstand er levestedet ikke beskrevet nærmere. Arten sees på bakken og på loddrette trestammer og andre treflater. Den er bakkelevende, men kan klatre. Om dagen holder den seg skjult, og den går på jakt etter mørkets frembrudd.

De tørre skogene og krattene i det sørlige Madagaskar har en lang tørketid. Målinger av temperatur og fuktighet fra artens levested er ikke dokumentert, og tallene for terrariet bygger derfor på den nært beslektede *Paroedura picta*.

Stell

TERRARIET

Det er bare få erfaringer med *Paroedura bastardi*, så målene bygger på *Paroedura picta*. Et enkelt voksent dyr eller en hann med et par hunner kan holdes i et terrarium på minst 50 × 30 × 30 cm (lengde × bredde × høyde). Større er bedre, særlig til en gruppe. Arten lever på bakken og trenger gulvplass, ikke høyde. Høye sitteplasser er ikke en god idé, fordi dyret ikke klatrer særlig godt og kan skade seg ved et fall. Lokket må likevel være sikkert, for gekkoer kan finne på å klatre på glass.

Innred med lave skjul, steiner og trebiter som er festet slik at de ikke kan velte og klemme dyrene. Gi hvert dyr sitt eget skjul. Små levende eller kunstige planter og tørre blader gir ekstra dekning. Husk et fuktig skjul, for eksempel en liten plastboks med et hull i siden og fuktig substrat, i både den varme og den kalde enden.

Som bunnsubstrat fungerer kokosfiber fint, gjerne med spredte tørre blader, og i en enkel oppsetning kjøkkenpapir eller papir. Unngå sand, grus og maiskolber, som er vanskelige å rengjøre og kan gi tarmslyng hvis dyret svelger dem. Hold bare én hann i hvert terrarium, fordi hanner kan slåss.

TEMPERATUR

Tallene bygger på *Paroedura picta*. Om dagen skal det være 25-28 °C i terrariet, og et varmt område kan nå 29-31 °C. Om natten kan temperaturen falle til 21-23 °C. Slukk lyset om natten, slik at døgnrytmen bevares.

Varmen kan komme fra en glødepære eller en svak infrarød lampe over lokket, eventuelt supplert med en varmematte under bunnen i den ene enden. Da kan dyrene selv velge mellom varmt og kjølig. En varmematte som går døgnet rundt, holder bunnen varm uten å lyse. Bruk aldri varmestein, for huden til dyret er følsom og kan bli forbrent. Mål temperaturen med et digitalt termometer i stedet for å gjette.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Hold luftfuktigheten på omtrent 60-70 %. Spray sidene av terrariet lett en gang om dagen, slik at det er dråper å drikke av og fuktigheten stiger. Et hygrometer viser om det holder.

En lav skål med friskt vann skal stå framme, og det fuktige skjulet er nødvendig, fordi det hjelper dyret med å skifte hud. Konstant våte forhold er imidlertid ikke gunstig, så la bunnen tørke litt opp mellom sprayingene, og sørg for ventilasjon.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og tilbringer det meste av dagen skjult. UVB er valgfritt, så lenge fôret tilsettes kalk og D3-vitamin. Det er ikke undersøkt om arten har nytte av UVB, og for *Paroedura picta* regnes UVB ikke som nødvendig. Hvis du likevel vil bruke UVB, så gi svakt lys og rikelig med skjul, slik at dyret alltid kan trekke seg ut av det.

Hold en fast døgnrytme med lys om dagen og mørkt om natten, gjerne styrt av en tidsbryter. Et svakt rødt lys gjør det mulig å se dyrene om natten, men terrariet skal fortsatt være overveiende mørkt.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Arten spiser insekter. Grunnfôret er sirisser, supplert med melorm og i mindre mengde voksmøllarver, som er feite og bare hører til som godbit. Insektene skal være små nok til å passe til dyret, høyst omtrent 2 cm til et voksent dyr, og nyklekte småsirisser til unger.

Til voksne er 4-6 insekter annenhver dag en god vedlikeholdsmengde, og unger skal ha fôr hver dag. Fôr insektene godt opp med næringsrikt fôr før de gis videre. Pudre dem med kalk annenhver gang til voksne, og hver gang til drektige hunner og unger, og bruk et tilskudd med D3-vitamin og andre vitaminer. En liten skål med kalk i terrariet lar dyrene ta det de trenger. Sett fram fôr med en lang, stump pinsett hvis du fôrer fra hånden.

Tallene bygger på *Paroedura picta*. Mangel på kalk gir benskjørhet, især hos hunner som legger egg, og hos unger.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

ATFERD OG HÅNDTERING

Paroedura bastardi og de nære slektningene i artskomplekset biter raskt når de blir tatt opp, formentlig som forsvar. For *Paroedura picta* er bittet et varselbitt som sjelden går gjennom huden, men dyrene liker ikke å bli håndtert. Hold derfor håndteringen på et minimum, og la dyret gå fritt fra hånd til hånd i stedet for å holde fast. Ta aldri tak i halen, som dyret kan kaste ved stress. Den vokser ut igjen.

Hanner er territoriale og kan slåss i hjel, så hold aldri to hanner sammen. En hann kan holdes med en eller flere hunner, og arten kan også holdes enkeltvis. Gi hvert dyr et skjul. Nye dyr skal få ro til å falle til.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hanner har tydelige hemipenis-buler ved halerota, som ikke finnes hos hunner, og kjønnet kan sees når dyrene er 3-6 måneder gamle. Voksne hanner har dessuten større hode og kraftigere kropp. Tallene bygger på *Paroedura picta*, der dyrene er kjønnsmodne ved omtrent 9-10 måneder. Sett bare hunner i avl når de er fullt utvokste og i god hold.

PARRING

Sett en hann sammen med flere hunner i stedet for et enkelt par, for en hann kan slite ut en enkelt hunn. Hos *Paroedura picta* krever avl ingen sesongstyring. Paringen skjer typisk om natten, og hannen tar tak i nakken til hunnen, slik at det kan komme overfladiske skrammer. Fjern hannen hvis en hunn blir skadet. En framgangsmåte er å la hannen gå hos hunnene i noen uker og deretter ta ham ut, til hunnene tar en pause i eggleggingen og kan ta på igjen. Alt dette er hentet fra den nært beslektede *Paroedura picta*.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger eggene i et fuktig skjul, som skal stå i terrariet. En plastboks med et hull i siden, fylt en tredjedel med fuktig substrat som sphagnum, kokosfiber eller vermikulitt, fungerer fint. Når hunnen har lagt, har hun som regel skjøvet substratet sammen i en haug i den ene enden. Eggene er små og hardere i skallet enn hos mange andre gekkoer, men de skal likevel håndteres forsiktig.

Antall egg per kull og tid mellom kullene er ikke dokumentert for *Paroedura bastardi*. Angivelsen på 1-2 egg i faktaboksen er et anslag: artene i slekten legger typisk to hardskallede egg om gangen, som hunnen graver ned i bunnen. Gi drektige hunner rikelig med kalk og insekter.

INKUBASJON

Flytt eggene forsiktig til fuktig vermikulitt. Hos *Paroedura picta* skjer inkubasjonen ved omtrent 29 °C, og eggene klekkes etter 51-65 dager. Bruk en rugemaskin med stabil temperatur. Tallene er lånt fra den beslektede arten og er ikke bekreftet for *Paroedura bastardi*. Egg som faller sammen eller blir muggne, er som regel døde.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er små og skjøre. Hold dem i en liten boks med kjøkkenpapir eller fin kokosfiber, et skjul og en skål med vann, og spray daglig. Gi dem nyklekte småsirisser hver dag, pudret med kalk, og vær ekstra oppmerksom på kalk og D3-vitamin, fordi unge dyr lett får benskjørhet. Hold dem enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse, og del dem hvis det oppstår uro. Tallene og framgangsmåten er lånt fra *Paroedura picta*, siden arten er lite kjent i fangenskap.

Helse og vanlige feil

Paroedura bastardi er lite kjent i fangenskap, og de typiske problemene er hentet fra *Paroedura picta*.

- Mangel på kalk og D3-vitamin gir sekundær hyperparatyreoidisme, med bløte knokler og deformerte lemmer. Særlig hunner som legger egg, og unger er utsatt. Pudre fôret og hold en kalkskål framme.
- Hudforbrenninger hvis dyret kommer i direkte kontakt med en varmekilde. Bruk aldri varmestein.
- Problemer med å skifte hud hvis det ikke er et fuktig skjul.
- Tarmslyng hvis dyret svelger sand, grus eller maiskolber.
- Tapt hale ved skrekk eller hard håndtering.

Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, slutter å spise eller får deformerte lemmer.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.